

ARANYOSVIDÉK

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közgazdasági, társadalmi, szépirodalmi s a torda-aranyosmegyei tan. testület hivatalos lapja. — Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre . . . . 4 frt. (8 korona) Fél évre . . . . . 2 frt. (4 korona) Negyed évre . . . . 1 frt (2 korona) Papoknak és tanítóknak egész évre 2 „	FELELŐS SZERKESZTŐ: Nagy Albert. Kiadó laptulajdonosok: NAGY OLIVÉR, ÉS TÁRSAI. Szerkesztőség: Jókai-utca 72. sz. Kiadóhivatal: Megyeház.	Kéziratokat nem adunk vissza. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. A pénzküldemények pedig a kiadóhivatalhoz.	HIRDETESEK DIJA: Egész oldal . . . . . 20 frt Fél oldal . . . . . 10 frt Egy negyed oldal . . . . 5 frt Egy nyolczad oldal . . . 2 frt 50 kr Egy tizenhatod oldal . . 1 frt 25 kr Reklamsora . . . . . 20 kr

Márczius 15-ike.

Van Magyarország ujabbkori történetében egy nap, a melyet a hozzáfűződő magasztos eszmék s az ezeknek hatása alatt lobogóvá vált lelkesedés szülte *események* történelmi jelentőségű nappá tettek, — a mely nap emlékének a fénye soha elhomályosulni nem fog; de sőt az a haladó idővel még inkább és inkább nyerni fog fényében, ragyogásában, olyanná válván mint az örök fényű csillag, mely az elfutó századok sötét ködén is keresztül hatolva, mindig ébren fogja tartani a nemzet szívében a *hitet* s a *reményt*...

Ez a történelmi jelentőségű nap pedig: 1848. márczius 15-ke!...

A magyar nemzetnek szent napja ez; mert ekkor, ezen a napon született meg a magyar szabadság s e napon esett le a sajtóról a bilincs. E napon nyilatkozott meg Pesten is a szabadság szelleme érintésére az erős nemzeti-akarat elhatározás: élni és munkálni szabadon tovább és tovább az idők végeztéig, a tett-erő minden korlátozása nélkül. Igaz, hogy a nemzeti akarat elhatározásnak ez a fényes megnyilatkozása eleinte — az első napon — csak szűkkörben történt meg; de ebből a szűkkörből kiindult meleg áram aztán a villany sebeségével járta át a haza halmait és völgyeit mindenfelé — új vágyak és törekvések csiráit hozván fejlődésbe minden hazáját szerető honpolgárnak szívében, az ébredő tavasz szellőjéhez hasonlólag, mely életet fakaszt a legkeményebb szikla kőkebelén is.

1848. márczius 15-ke!.. Belőled gyuladt ki az a lángoszlop, a nemzeti

lelkesedésnek az az ereje, a mely a bekövetkezett *új idők* által hirdetett magasztos eszmék és elvek győzelemre juttatása érdekében minden hazafiból egy-egy hőst csinált, tenni s áldozni kész éretted szent hazánk! Te voltál az a földetrázó hatalmas erő, mely a középkori fendalis rendszeren nyugvó intézményeket alapjaiban annyira megingatád vala, hogy többé azokat szilárdakká tenni nem lehetett; mert e rázkodtatásra azok a nemzet egészszének fejlődését és előhaladását akadályozó intézmények romokká lettenek, a melyeknek aztán az utból való eltávolítását éppen ama márcziusi napok oly diestélyesen kezdetük vala meg. De tovább menve: a nap fényéhez hasonlólag te kezted meg elosztatását a sötétségnek is, *világosságot* vive a lelkek mélyébe, a melyek hatása folytán tudatára jusszon aztán mindenki, hogy ember és ember között jogok tekintetében különbség nem lehet; hogy mindenki egyenlő a törvény előtt és mindenki, ha hozzá tehetsége van, kivivhatja a legmagasb helyet, a hova addig csak a „nemes” jutathatott s nem egyszersmind a rábbá tett „paraszt.”

Oh bizonyára méltó e szent napot: 1848. márczius 15-két megünnepelni és ünnepeelve kegyeletes érzések között megemlékezni azokról a halhatatlansokról, kik által egykoron, az új idők hatalmas szelleme oly szépen megnyilatkozott s kik mint e szellem *megbízottjai* — adák tudtára a világnak azt: mit kíván tőlünk a kor-szelleme; s kik másfelől a jogainak és kötelességeinek tudatára ébredt nép nevében lépve föl a hatalommal

szemben: reá mutatnak azokra a *követelésekre*, a melyek egy nemzetnek jogos követelései s a melyeknek teljesítésétől függött vala: az egész nemzetet fölvenni „az alkotmány sánczai közé”, megadotván mindenkinek a lehetőség: tenni, munkálni bátran, szabadon.

Ezen a napon lett Pesten az ellenzéki-klub által formulázott programnak mind a tizenkét pontja a lelkesedés tüzeiben égő néptömeg által elfogadva, a mely 12. pontnak mind-egyikét úgy tekinthetjük, mint megannyi gránit oszlopot, hivatva lévén arra, hogy azokon a modern Magyarország fölépíttessék. Az isten szabad ege alatt, a hazafiai lelkesedésnek elementáris erővel történt megnyilatkozása mellett elfogadott ezen szabadság levélnek pontjai a következőket tartalmazták: 1. Sajtó szabadság a censura eltörlésével 2. Felelős minisztérium Budapesten. 3. Évenkénti országgyűlés Pesten 4. Törvényelőtti egyenlőség polgári és vallási tekintetben. 5. Nemzeti őrsereg. 6. Közös teherviselés. 7. Urbéri viszonyok megszüntetése. 8. Eskütszék, képviselői egyenlőség alapján. 9. Nemzeti bank. 10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk. 11. A politikai status foglyok szabadon bocsáttassanak. 12. Unio Erdélyvel.

Tengernyi néptömeg előtt, esős időben, — de „a mely esőcseppek a természet könnyei valának, a melyeket az anya örömeiben hullatott gyermekére...” — szavalta el Petőfi Sándor gyújtó hatású „Talpra magyar”-ját, a

mely nemzeti dalban a nép szabadság szomja annyira elragadó kifejezésekben nyilatkozik meg; majd Jókai olvasta fel „a nemzet kívánságait”, — s hogy a sajtó szabadság proklamálásának tettel is nyomaték adassék: a nép kiszabadítja Tánácsics Mihály íróát a börtönből, ezer meg ezer ujongó örömkáltása kísérvén börtönének megnyílását...

... Oh de kitudná valjon azokat a most 49 év múlva is annyira lélekemelő eseményeket hiven leírni, a melyek márczius 15-két örökre emlékezetessé tették s a mely nap torduló pontot képez nemzetünk szellemi, anyagi és politikai életében egyaránt.

Üdvözlünk tehát most 49 év után is te szabadságot teremtő nagy napunk: 1848. márczius 15-ke!

És engedd meg, hogy a te dicső új szülötted: a magyar szabadság üdvözlésűl szollaltassam meg a pus-kák ropogása és ágyuk dörejje között e szabadság védelmében elesett halhatatlan költönket: Petőfit, a ki 1848. márczius 15-ke éjjelén íróasztalához ülve, a következő prózában irt gyönyörű költeményében üdvözlí örömtelt szívvvel új szülöttetted:

„Pest, márczius 15-én, 1848. Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat, s úgy írnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnal sugarai.

Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs. Vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabadsajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága? Üdvöz-

Az „Aranyosvidék” tárczája.

Déva vidéke.*)

— Részlet —

Írta: Szabó Géza.

— — Déván áthaladva, elmarad város és vár, mely a hagyomány szerint „Decidava” Deczebál temetkező helye. Ő építette nagy tervek oszlopául és sírkővé lőn... Mily óriás siremlék! méltó egy nagyratörő nemzet és királya siriratát viselni homlokán. Felhők vonnak leplet feje fölé, villám által közlekedik az éggel.

A dicsőség szomjas Traján s Deczebál — a dákok akkori királya — egymás mellett meg nem férhettek. Közöttük az évi adó miatt, melyet Róma Dáczjának fizetett, háboru ütött ki, mely megújulva 104-ben K. u. azzal végződött, hogy Deczebál Déván kardjába ereszkedik, s Dáczia, illetőleg a mai Erdély római Consularis provinczia lett.

... Hova lett, hol van a hatalmas nép? A csataedzett, dicsőségszomjas legiök félelmes sorai, a koszos vexilumok mere járnak? ... Hol vannak az erősségek, bálványtemplomok, márványpaloták?

*) E részletet szerzőnek „*Utleírások Hunyad-megyéből*” című érdekes munkájából közöljük.

A föld alatt...
Dévától egy már alig látszó római ut vonul át az „*Aranyvár-hegy*” felé, mely várnak a történelemben lapja nincsen, csak a nép monda emelt csodás építményt a sorból kiszögelt magas hegy élre, komoran nézve a Sztrigynek rohamos folyását, melyen át a forradalom alatt nevezetessé vált *piski híd* vezet...

A hatalmas Deczebál, hogy féltett kincseit a rómaiaktól megmenthesse, a Sztrigy vizét — ott, hol a hátszegi völgyből szoros hegynyíláson fut keresztül, medréből rabszolgái által elvezettetett, s ágyába köböltöztet rakatott, mely alá temérdek kincsét rejté, s a folyamot ismét reá bocsájtá; a dolgozó rabszolgákat mind le ölette, nehogy tette elárulassék, s az egy Biculul hü emberén kívül ki sem tudta kincsei hollétét. Traján győzött s Biculul neki mesés összegért mindent fölfedezett...

A rómaiak nyoma mindenütt látszik itten. Ott van a Sztrigy partján Traján utja Apullum felé. Még most is láthatok ott szerte-szétlyel kisebb darabokra törött emlékkövek, oszlopok, sírkövek — s még a földalatt vannak az adatokat tartalmazó számtalan tárgyak... Jobbra eltérve innen következik a kalánfürdő, mely a népmonda szerint Déva és az aranyvár-hegygyel van kapcsolatban...

Az a monda él a nép ajkán, hogy

három tündér lakott ősidőkben e vidéken, mind a három hatalmas. Megörökíteni hatalmukat: építeni kezdtek csodás műveket.

Egyik építette a *dévai várat* szikla kupra magassan. A vár legmagasabb tornyát nem lehetett látni az alanti felegektől. Ma már csak óriás kőhalmok jelölik azt a helyet, hol állt. Déva vára tornyai leomlottak a völgybe, mely sűrű erdővel van benőve; hatalmas körfalai, melyek a legvadabb fürgeteggel daczoltak, részben még állnak, mint az elviharzott századok néma hirdetői...

Valóban a szemlélőt mély gondolatokra ébresztik ezek az óriási komor romok. *Nem szép... de nagyszerű...*

A másik elővarázsolt *kalánfürdőt* a szenvedő halandók javára. E csodás hely megmaradt s meg fog maradni végtelen idők során...

A Sztrigy-folyam mentén Hunyadmegye egyik legszebb völgyében, körülveve magass sűrű fákkal s csinos épületekkel, mintegy 35 lábnyira emelkedik egy tapadó füvel benőtt kerek domb, melynek anyaga traverthin mészkő. Ha felmegyünk reá, ott látunk lábaink alatt egy 20 méter hosszú és 8 méter mély szikladombba vájt öblös medencét, melyből elgörbült hajlásban, a sziklába mesterileg vésett csatornán zuhanó morajjal ömlik az ásványviz. Az egész

fürdői vésésnek alakja — honnét nevét is vette — egy elgörbült kanál alakjával bir.

Igazán bámulattal tekinti az ember, hogy mire voltak képesek a régiek. A kalánfürdő az ókor legmesterkétebb műve, melyben egykor csak tündérek s fejedelmi nők fürösztöttek tagjaikat. Most már közös.

Itt van *Argyus* szárnyas lóvának patkóhelye. Erre a fürdő felügyelője figyelmeztetett. Odanézttem; a víz kifolyása fölött van valami félkör idomu természetes benyomulás. Én nem tudtam fölismerni abban a patkó nyomát. Ezek meg a *szellemek* aranyzarvas érczlábu szarvassainak köröm nyomai, ugymond, melyek e tájat környező szikla szirteken hihetetlen magasságban ugrándoztak... Éjjel pedig idejöttek az üdítő és éltető forrásokhoz vizet inni... De, hogy micsoda aranyzarvu és érczlábu szarvasok lehettek azok, arról a rege, a monda hallgat, s így nem lehet kiegészíteni...

E sajtóságos hely ismertetésére sokat folyt be néhány évtized előtt fölásott iratos kő, mely a rómaiak korából való. Ez egy porondkőből faragott fogadmányi oltár. Fölíratá: *Cajus Julius Marciannus*, mint *decurio coloniae* t említi.

Kalánközség óhitü templomában egy más fogadmányi oltár van elhelyezve, mely egy új helytartó *Q. Decius Vindex*rel ismertet meg.

Friss erfurti vetemény- és virágmagvak már kaphatók HARMATH J.-nél Tordán.

légy születésed napján, magyar szabadság!

Először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem értetted, üdvözöllek oly magas örömmel, a milyen mély volt fájdalom, midőn nélkülöztünk tégedet!

Oh szabadságunk, édes, kedves ujszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar, ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt... S ha előbb jön rád a halál, rántsd magaddal sírodba az egész nemzetet, mert tovább élnie nélküled gyalázat lesz, veled halmia pedig dicsőség!

Ezzel köszöntelek, ez legyen utavalód az életben. Élj boldogul, nem kívánom, hogy ne találkozzál vészekkel pályádon, mert az örökké nyugodt élet félhalál, de legyen mindig férfierő a vészben diadalmaskodni!

Késő éj van. Jó éjszakát, szép csecsemő... szép vagy te, szebb minden országheli testvéreidnél, mert nem fürdöttél vérben, mint azok, téged tiszta örömkönyvek mostak; és bölcsöd párnái nem hideg, merev holttestek, hanem forró, dobogó szívek. Jó éjszakát!... ha elalszom, jelenj meg álomban úgy, a milyen nagy, ragyogónak, a világtól tiszteltnek én remélek..."

Nagy Albert.

Közig. bizottsági ülés.

Megyénk közig. bizottsága. gróf Bethlen Géza főispán elnökle mellett, f. hó 10-én tartotta meg rendes havi ülését, a melyen a rendes szakreferenseken kívül, mint választott bizottsági tagok jelen voltak: gr. Thoroczkay Miklós, gr. Teleky László, Betegh Ferencz, dr. Wolff Gyula, Thoroczkay Lajos, Dindár István és Ajtai Géza.

Főispán az ülést megnyitván, mindenek előtt dr. Betegh Miklós alispán olvasta föl a megye mult havi közig. állapotáról szóló jelentését, a melyből kitűnik, hogy alispáni beadványi jknyvre érkezett a mult febr. hóban összesen 1467 ügydrb. Külföldre szóló utlevél 77 adatott ki, — ezek közül 75 Oláhországba utazó egyéneknek. Tűzeset N.-Oklos, Tóhát, Bányabükk, Szengyel és Kövend községekben fordult elő 2937 frtra becsült kárral, a melyből csak 1017 frt érték volt biztosítva. A vagyon és személybiztonság nagyobb mérvű megtámadása nem fordult elő. A jelentés helyeslőleg tudomásul vétetett.

Főorvos dr. Szentpéteri Lajos jelentése

Mindezek azt bizonyítják, hogy a kalánfürdő a rómaiak idejében már ismeretes volt.

Ha van hely, melyről hazánk kétezer éves történelmét leolvashatni, úgy ez Déva és vidéke. Hegyei ormairól, hol hajdani várak még megmaradt romjai daczolnak az enyészettel, nagy nemzetekről szól a rege, monda s néphagyomány felénk, melyek mintegy kiegészítik a történelmet s némi bár homályos világot vetnek oly időkre, melyekről a legmélyebb buvárlat is csak azt mondhatja: hogy voltak és letűntek. Völgyeiben kigyózó, s szírtől-szírtre zuhanó folyamok morajai vándornépekről szólnak, melyek rég a sors vadárjának áldozatai lettek... Szikla üregeiből titkos sohajokat hallunk, tanult annak, hogy itt egykor ezer meg ezer szív szakadt meg a népek leg-szentebb jogaiért, a szabadságért.

A rege, a népmonda a legszebb költészettel ékített föl e vidéken minden hegy-ormot, minden sziklát, minden barlangot, minden folyamat. Óriások, tündérek, lidérczek, szellemek, ördögök sat. szerepelnek regéik, mondáikban, s főtényező mindég a szerelem.

A harmadik tündér a Maros partján emeltetett aranykastélyt. Ragyogott is bűvös csillogással napfényben, holdsugárban, Maros

szerint a közegészségügy állapota a mult hóban az előző hónapoz viszonyítva azt „javulást mutat.“ A járványos korok nagyon szorványosan fordultak elő. A tordai nyilvános kórházba mult hóban fölvetetett 52 beteg, s így ápoltatott a január hóról átjött betegek létszámával együtt 103 beteg, kik közül további ápolás alatt maradt 51. A hasznos házi állatok között a sertésvész lépett föl Bányabükk községében és Tordán.

A. m. kir. pénzügyigazgatóság képviselőjében Bergay József h. pénzügyigazgató jelent meg, hogy beszámoljon a febr. havi adóbefizetés eredményéről. Jelentése szerint a tordai m. kir. adóhivatalhoz befizetett különböző adó czimeken 43254 frt 91 kr; a m. ludasi adóhivatalhoz befizetett összeg pedig 7742 frt. 91 kr. Előterjesztett továbbá a pénzügyminiszter urnak azon örvendetes tudomásul vett leirata, melyszerint topánfalva székhellyel április hóban egy új adóhivatal fog fölállíttatni, a mely új kir. adóhivatal már f. évi május hó 1-én megfogja kezdeni működését. Ezen új adóhivatalhoz tartozni fognak: a topánfalvi járás községein kívül még Alsó- és Felső-Szolcsva, Brezest, F.-Csora, Lupsa, Muncsel, Offenbánya, Sászavinceza, Szártos. Ezen intézkedés által az adózó polgárok egy részének szereztetett könnyebbség, a kiknek ezután nem kell napokig járó utat megtenni, csak hogy adótartozásukat befizethessék; mert a tordai kir. adóhivatal helyett sokkal közelebb fogják kapni a topánfalvi kir. adóhivatalt.

Téglás István kir. tanfelügyelő havi jelentéséből tudomásunkra jutott, hogy a tanítást csak Toroczkó-Szt.-Györgyön akadályozta meg a föllépett járványos betegség. A többiek között tudomásunkra jutott az is, hogy a vallás és közokt. ügyi miniszter ur a kir. tanfelügyelő ajánlatára az államotított kövendi iskola épületét terhelő 2000 frt államkölesön tartozást törlesztbe hozta. Végül kir. tanfelügyelő több oláh tannyelvű felekezeti iskolára vonatkozólag tett előterjesztést, miután azokban több rendbeli hiányok észleltettek. Így p. o. a szelcsei gr. kath. iskola inkább templomnak, mint iskolának használtatik s ezen iskolában a tanszerek gyűjteményét csak is egy tiltott földgömb képviselte, a melyet kir. tanfelügyelő lefoglalt. Ezen hiányok orvoslása iránt közig. bizottság átiratot határozott intézni az oláh érseki székhöz.

Kir. mérnök Alacs Zoltán havi jelentésével kapcsolatosan, Betegh Ferencz bizottsági tag részletesen ismerteti azon szomorú állapotot, a mely a Torda és Gyéres között elterülő területen észlelhető, a mennyiben ilyen esős időben a földek egy része víz

vizében. Ma már az aranykastély csak regében él; azon helyen állott, hol most csak nyomai látszanak az arany várhegyen.

A rege azt meséli róla, hogy egykor az emberi alakot öltött tündér a hogy bolyongott szerte a földön, meg látott egy szegény, de feltűnő szép és erkölcsös leányt, ki könyezve állt meg a tulvilági lény előtt. Miért sirsz? Kérdezte a tündér szelid hangon. Az emberek rosszaságán könyezem, kik elhagyják, elfeledik az árvákat és szerencsétleneket. Hát nincs a ki gondodat viselje? Talán szintén árva és szerencsétlen vagy? Az! De hiszen te még nem élvezted az élet örömeit; jer velem, én gazdag, hatalmas vagyok, az egész földi javakat én birom s boldoggá teszek...

Ekkor a tündér megfogta a leány kezét, ki szótlanul, mintegy hipnotizálva, követte a tündért különböző kies tájakon míg az aranykastélyba értek. E kastélyt neked adom, ugymond a tündér, itt béke és szeretet fog körül venni, itt teljesítve lesz minden vágyad — élhetel benne boldogul...; örülhetel a fénynek, a napsugárnak, gyönyörködhetel a futó felhőkben és a szivárványokban, a csillagos éjék misztikus tűnényeiben, az ébredő hajnal pir-jában, a szerelem és az élet minden jó és vidám megnyilatkozásában... , csak légy

alatt van; s miután nézete szerint ezen bajnak oka a „Rákos patak“ szabályozatlan voltában kereshető és található föl: fölkerítte kir. mérnököt, miszerint ezen állapotot aképpen tegye tanulmány tárgyává, hogy ezen patak szabályozására vonatkozólag mielőbb javaslatot terjeszthessen elő. Kir. mérnök ígérte, hogy az ügyet beható vizsgálat tárgyává teendí, már csak a kérdéses vidéken keresztül vonuló állami utvonálnak továbbra is jóállapotban megtarthatása érdekében.

Végül dr. Pap Domokos kir. ügyész tett rövid előterjesztést a tordai kir. tszéki fogház állapotáról.

Hitelszövetkezetek.

Az erdélyi gazdasági egyesület a következő felhívást bocsátotta ki:

Az állam független és hatalmas, ha népe hazafias, erkölcsös és élhető. A népben e tulajdonságokat ápolni a társadalom köteles. A társadalom az államnak segítése, de ellenőrzője és vezérője is. Munkás és erkölcsös emberek megnemesítik a társadalom közfelfogását és erőssé és szabaddá teszik a hazát. Magyarország népét is az erkölcsiség, a jólét és a munka útján támogatni a társadalom köteles.

E támogatás egyik eszköze a szövetkezés.

A társadalomban sokféle a szövetkezés. Arra kell törekednünk, hogy hazánk népének, főképen a földmíves népnek széthulló ereje a szövetkezéssel egyesíttessék és hogy a szövetkezés olyan legyen, a mely a hazafiaság, a jogrend s a békés munka elveinek hódol.

Ez a célja a községi hitelszövetkezeteknek és ezért vette kezébe a szövetkezetek terjesztését az erdélyi gazdasági egyesület, a mely közvetlenül ismeri szántóvető népünk bajait, nehéz hitelviszonyait s az ezek nyomában járó nyomort.

Tervünk az, hogy az erdélyi részeken, a hol a nép arra érett és a hol megbízható vezetőkre találunk, mérsékelt haladással ily hitelszövetkezeteket létesítsünk. E községi hitelszövetkezetek segélyre szoruló, becsületes embereknek, okszerű gazdasági célokra, nyereszkeskedés kizárásával, olcsó kamat mellett hitelt nyújtanak és ezenkívül figyelnek tagjaiknak hazafias és erkölcsös életére, igyekezetére és ismeretei növelésére is

A községi hitelszövetkezetek egységes vezetésére és támogatására aztán Kolozsvárt központi hitelszövetkezetet alapítunk, a mely amazoknak működését irányozza, hiteligenyeiket kielégíti, könyveiket átvizs-

erkölcsös, nemesszívű és adakozó; mert, ha itt ez épületben — melyet az erénynek és nem a bűnnek alkottam — csak egyszer is megtagadtatik a szerencsétlen emberek kérése, menthetetlenül elfog sülyedni.

A tündér e szavai után eltűnt... s magára hagyta ez elámult leányt, kit rögtön fényes szelgőnő serege vezetett körül az aranytól és drága kővektől csillogó termekben. Itt élt ő azután boldogan és megelégedetten, míg egy szép ifju férfi neje lett. De szörnyű módon csalódott férjében, ki durva, erőszakoskodó volt. A szegény nő azért sokat sirt és könyezett, s midőn egyszer férje durván utasított el egy szegény szerencsétlent, elsülyedt a pompától ragyogó aranykastély s egyedül csak a boldogtalan nő menekült meg. Szemtől-szembe látta az élet kérihelhetetlen rideg valóságát a: megsemmisülést.

Midőn ott állt az aranykastély romja fölött félelemtől és kétségbeeséstől összerázkodottan, könyezve és zokogva — a tündér újra megjelent és kérdezte, miért könnyez? Hogy nem segíthetek többé a szegény szerencsétleneken. Ugy hát szeretnél újra gazdag lenni? Nem! még élni sem kívánok így már többé, mert az volt irántam legkegyetlenebb, kit legjobban szerettem. Oh légy jóltevő! Emelj magad-

gálja és felettük egyáltalán szigorú ellenőrzést gyakorol.

Felhívásunkat e központi hitelszövetkezet megalapítására bocsátjuk ki s kérjük a társadalom vezértényezőit, a melyek a hazafiaság, a jogrend, a jó erkölcs, a munka s a keresztény felebaráti szeretet magas eszméinek hódolnak, (annyi küzdelem és szenvedés után ezek váltak a mai társadalom s jogi állam irányzó elveivé), s a melyek átértik és átérezik a nagyobbaknak, az erősebbnek, a tehetősebbnek kötelességeit a kisebb, a gyengébb és a szegényebb iránt, hogy az alapításban résztvenni méltóztassanak.

Kelt Kolozsvárt, az erdélyi Gazdasági Egyesületnek 1897. évi február hó 17-én tartott üléséből. Szabó József az egyesület elnöke, br. Bánffy Ernő az egyesület alelnöke, gr. Bánffy György a szövetkezet ügyében kiküldött bizottság elnöke és br. Jósika Gábor az egyesület alelnöke.

Tanügy.

Torda-Aranyosmegye tantestületének felvinczi főkköre mult hó 27-én Maros-Ludason tartotta meg rendes körű gyűlését. A kör tagjain kívül, kik csaknem teljes számmal megjelentek, ott volt mindvégig Téglás István kir. tanfelügyelő és a helyi, valamint a vidéki intelligenciának a tanügy iránt melegen érdeklődő része.

Az ülést tanítás előzte meg. Tanított Lapina Antal marosludai áll. isk. tanító éneket a III. el. osztálynak. Tanítása valamint fegyelmezése teljesen sikerült. Ezután Bartha Géza körű elnök szép eszméket tartalmazó felolvasásával nyitotta meg az ülést. Felolvasásának alapeszméje: „A népsocializmus terjedésének megakadályozása“ volt. Előadta, mi a szülőanyja a népsocializmusnak, s miként lehet megakadályozni, hogy nagyobb mérveket ne öltöszön az. Az érdeklő hallgatott megnyitót a gyűlés emlékkönyvbe irandónak határozta.

A tárgysorozat következő pontját Kolumbán Károly keresedi áll. isk. igazgató tanító vitatetele töltötte be, a megírandó „Torda-Aranyosmegye földrajza“ kérdésében. Előadó kellő indoklás után tetelelit vitára bocsátotta. A tagok bár élénk részt vettek a vitában, előadó teteleli csaknem változtatás nélkül elfogadtattak.

Ezt követte a felsőbb rendeletek felolvasása, melyeknek tárgyalása és tudomásul vétele után az eddigi felvinczi főkkör, a köröknek ujjal való szervezése folytán ketté vált: felvinczi — és marosludasi körre. Válás után a felvinczi főkkör, tisztviselőinek megválasztása rendén,

hoz a földről az üdv, a megváltás útján!... Ne hagy el itt egyedül e megromlott világba, melyben annyi a hitvánság, annyi a szemenszedett vétek és bűn...

És a hatalmas tündér teljesítette a boldogtalan nő ohajtását: eltűntet a földszinéről egy boldogabb világba...

Az emberek nem látták többé! Hogyan történt eltűnése s azután miféle sorban részesült? Senki sem tudja... Mind a tündérnek, mind a nőnek semmi nyoma többé, csak egy óriási sziklatömb áll azon a helyen, hol az aranykastély elsülyedt. Beszéli a nép, hogy mesés kincs van alatta. Isabella fejedelelnő alatt találtak is e sziklatömb körül elmállott omladéokban számos arany és ezüst pénznemet, melynek „Körzon“ fölirata Lysymakhus korára vall...

Az a vén hegy még most is némelykor képzeli a tündér, s megnézi magát a Maros folyam tükrében, — nem ragyog-e rajta a vár mint egykoron?... Csak kopott öltönyt látja, mint szegény színész egy-egy király szerep után.

Eltemeti az önzés műveit a kérihelhetetlen idő...

... Innen az út mindég összébbvonuló bércek alatti kies völgyön vezet keresztül magas hegyen egy édenbe: — a gyönyörű hátszegi völgybe.

összönetet mondott eddigi buzgó tisztviselőnek Bartha Géza elnöknek és Bendéné Váradi Ágnes jegyzőnek. A kör elnökéül pedig a gyűlés szavazattöbbséggel Bendéné Váradi Ágnes tanító- és kocsári áll. isk. igazgató tanítót, egyzöjéül Bendéné Váradi Ágnes tanító-öt választotta meg.

Az új elnök szép beszédben kérte a kör tagjainak támogatását.

A tárgysorozat rendjén következtek az indítványok, a melyek megtétele után Tóth István kir. tanfelügyelő melegen üdvözölte az újonnan megválasztott tisztokat, valamint a kör tagjait, lelkesítve és buzdítva a kört, a célra vezető, helyes eszméken alapuló, tervszerű munkálkodásra.

Gyűlés után a vendéglő nagytermében barkett volt, hol egymást érték a kelles köszöntők.

Szilágyi Tamás,

Heti hírek.

Az Emke torda-aranyosmegyei fiokkörének választmánya f. hó 10-én Sándor Kálmán alelnök vezetése mellett Tordán megtartott gyűlésen határozatilag kimondotta, miszerint a f. hó 27-én tartandó főispáni jubileum alkalmával a választmány is üdvözölni fogja gróf Bethlen Géza főispánt, aki jelenleg is elnöke a fiokkör választmányának. A választmány ezen határozatáról értesíteni fog a Kolozsvárt székelő Emke igazgatósága is. Volt még két ügy a mely ezen a választmányi gyűlésen elintéztést nyert: egyik a m.-szengyei kath. papnak ajánlata, melyel anyagi megjutalmazásra alánlja az ottani tanító Máthé Lajost. Ezen ügyben a választmány — tekintettel arra, miszerint nevezett mint állami tanító, a magyar nyelvnek az oláh növényekkel szemben elért sikeres tanításáért már egyszer 50 frt jutalomba részesült — aképpen határozott, hogy az anyagi megjutalmazást most nem ajánlhatja, de érdemeit azért elismeri. A másik ügy volt: bejelentése annak, hogy a topánfalvi nem rég alakult magyar dalkör es idő szerint megszűnt létezni; de — a mint az erről szóló levél magát kifejezi — „él bennünk a remény, hogy a szép hivatással bíró egyesület nem sokára új életre fog kelni hamvaiból.” A választmány ezen bejelentést sajnálatának kifejezése mellett vette tudomásul.

A tordai márczius 15. állandó bizottság e nagy nap emlékére ez évben is ünnepélyt rendez, a mely ünnepélynek sorrendje a következő: 1. Gyülekezés d. u. fél 3 órakor a Kossuth-téren a vármegyeház előtt. 2. 3 órakor a tordai zene-

Barcsa község mellett haladva el, megnéztem a Barcsai Ákos egykori fejedeleme kastélyát. Nem bír meglepő jelleggel, diszt reá csak a főépitmény bocsát, mely os jelleget hord magán magas tornácczal, ivrehajló hosszú ablakokkal, s nehéz faragványos ajtókkal. Előreszén köterasse van, kilátással falvakra, mezőkre s az átelleni szőlőhegyek oldalaira. A termék magasság, s most is még elég ép, régi aranyos kárpitokkal van bevonva.

Itt lakott fejedelemmé való megválasztása előtt Barcsai Ákos, kinek szívében két szenvedély lakott: a fény vágya s neje iránti határtalan szerelme...

Miért volt nagyobb az első? Mi hatalom van a hatalomban, hírbén, fényben, hogy értük fölállozzuk a boldogságot? Sátán küzdelme a Seraph ellen. Azoknak hangjai erősbe, mint a harsonák riadalmai; az ember bedugja füleit, elbuvik, még is hallja. Széled galambbugás halkán, esőndesen esd, zokog... Látlak ifjú fejedeleme! ablakodnál, faragványok mellől.

E kastélyt, mint fejedeleme, új erődítvényekkel kezdé körülvetetni, de rövid, nyugtalan uralgása alatt nem fejezhető be. Barcsai Ákos 1661-ben orgyilkosok által vérzett el a Görgénytől Kővárta vezető utban.

egylet indulója mellett ünnepélyes felvonulása a Kossuth-térről a főtérré. A menetet vezeti a 48-as öreg honvédek gárdája, hadi jelvényükkel. Egyletek tesztileg vonulnak ki zászlóik alatt. 3. Az emelvényen a „tordai daloskör” élénkli a szózatot. 4. „Talpra magyar” szavalja Ecsedy István. 5. A Hymnuszt előadja a „tordai zene-egylet”. 6. Alkalmi beszédet tart, dr. Vertán Endre. 7. „Kossuth sirja” élénkli a „tordai daloskör”. 8. Előre, Tóth Kálmántól, szavalja Balassa Károly. A Kossuth-nótát és Káldy kurucz dalait előadja Koszta Lajos vonós zenekara. 10. Az ünnepélyt bezárja a „tordai zene-egylet” egy indulóval.

„A tordai műkedvelő és színügy-pártoló egyesület” által f. hó 6-án és 7-én is előadatott a híres „Peleskei nótárius”. Mindenekelőtt constátálnunk kell, hogy a míg az első előadás (f. hó 4-én) egészen telt ház előtt folyt le, addig a két utóbbi előadás már nem gyakorolt a közönségre nagy vonzerőt, — meglátszott ez az üres padokon, a melyek még a harmadik zóna-előadás alatt is üresek maradtak. Ez a megesapant pártolás azonban a műkedvelő tagokat legkevésbé sem alterálta; mert éppen azzal az animóval játszották szerepeiket, mint első alkalommal, azzal a különbséggel, hogy a két utolsó előadás alatt már othonosabban érezték magokat a deszkákon a műkedvelők, s így hatásosabban is játszottak. Nem Balassa Károly, Salamon Ferenczné, Nagy Balázs és Ecsedy Istvánra vonatkozik ez az utóbbi megjegyzés, hiszen ők már ebben az egyesületben „kipróbált jó erők” mindig; de vonatkozik azokra, a kik a nemes ügy iránti lelkesedésből, most léptek föl először a színház dicsősséget termő deszkáira. Nekünk csak egy a kérésünk ennek az egyesületnek tagjaihoz, és ez az, hogy a pártfogásukba vett színészethez ne legyenek mostohák jövőben sem!...

Márczius 15-iki ünnepély. A tordai állami polgári iskola tanulói márczius 15-én délután 4 órakor, az intézet rajztermében hazaifas ünnepélyt rendez, melyre a t. közönséget meghívják a rendezők. Az ünnepélynek 14 pontja lesz.

Népszerű gazdasági előadások. A „Erdélyi gazdasági egylet” által rendezett népszerű előadások folytatásukat f. hó 7-én Banffy-Hunyadon és Radnóthon nyerték meg. Az előbbi helyen mindenek előtt Vörös Sándor gazdasági intézeti igazgató ismertette gazdasági eljárásainak javítását és azoknak módjait a földművelésnél, a mívelési ágak javításánál, a növénytermelésnél, az állattenyésztési ágakban, a gazdaság helyesebb rendjében s az egész gazdasági üzletvitelben, — ezután ifj. Lészay Ferencz tartott felolvasást a gyümölcs-tenyésztés fontosságáról, végül pedig Valler József makói lelkész értekezett a községi hitelszövetkezetekről. Radnóthon Réti János tanár a talaj műveléséről, Nagy Domokos ev. ref. lelkész a hitelszövetkezetekről és Leitner Elek a szántásról tartottak érdekes előadásokat.

Kréta. Görögországnak az európai hatalmak ultimatumára adott tagadó választát még nem követte semmiféle kényszerrendszabály. Az angol kormány még mindig reméli, hogy a krétai kérdés békésen lesz megoldható. A helyzetet azért ma a legnagyobb bizonytalanság jellemzi.

Vasárnap, márczius 14-én délután 4 órakor a városház nagytermében tartja tisztújító évi rendes közgyűlését a „tordai műkedvelő és színügy-pártoló egyesület”, a mely közgyűlésre, az egyletbe belépett, vagy most belépni kívánó működő és pártoló tagokat tisztelettel meghívja: az elnökség. A közgyűlésen tanácskozási, szavazási, választói és választhatói joggal csakis azok birnak, a kik valamelyik aláírási iven neveiket sajátkezüleg aláírva, tagul jelentkeznek. Aláíratkozhatnak Cs. Mike Márton egyleti pénztárnok ur gyógyszer-tárában, hol gyűjtő iven is kaphatók.

Nemes Árpád, m.-bodoni ev. ref. papot a kültőlő ref. egyházmegye — a melyhez Torda-aranyosmegye területének egy kis része is tartozik — a f. hó 4-én tartott közgyűlésén általános nagy többséggel esperessé választotta. Ezt a kitüntetést bizonyára megérdemelte Nemes Á. a kinek egyházi és tanügyi téren számos érdemei vannak.

A gazdák érdekeiben. A tavaszi vetés közeledtével értesitem a t. gazdaközönséget, hogy a brassói műtrágyagyár nálam különféle műtrágya nemeket helyezett el bizományi eladásra, melyekre nézve megrendeléseket 50 kilótól felfelé bármily mennyiségben elfogadok. A felhasználás módjára nézve utasítással szívesen szolgállok. Az árak gyári árban számíttatnak nyereszkezés nélkül. Pethő Miklós.

Vallásos estélyek. Az ujtordai ev. ref. egyház, az adventben megkezdett vallásos estélyeket a bójtben is folytatni fogja. Elődigélé Tarkányi György kolozsvári vallás tanár, Molnár Albert és Nagy Károly kolozsvári theol. tanárok ígérték meg részvételüket. Az első vallásos estély e hó 21-én lesz, a városi kaszinóban. A persely adományok jövedelme, az ujtordai ref. templom orgonájának kijavítására fog fordíttatni. Részletes programot jövő számunkban közlünk.

Új orvos Tordán. Tordai dr. Fodor Mózes — a ki dr. Purjesz Zsigmond klinikáján, egyetemi tanulmányai elvégzése után, két évig praktizált — állandóan városunkban telepedett le. Ajánljuk ezen kitünően képesített új orvost (lakik Rákos-utca 20. sz.) a szenvedők figyelmébe.

A tordai iparos önképző egylet által f. évi febr. hó 20-án rendezett álarozos-bál bevétele tett összesen 371 frtot, a melyből levonva a 150 frt kiadást, maradt tiszta haszonnak 221 frt. Ezen bál alkalmával felülfizettek: Dr. Vertán Endre 5 frt, Bornemissza Gyula 4 frt 40 kr, Lipovits Ferencz 2 frt, N. N. 2 frt, László Már 1 frt 50 kr, Keresztes József 1 frt 80 kr, Timbus Albert, Mike Márton 1 frt 40—1 frt 40 kr, Orbán Bertalan, Némethy József, Bernád Antal, Herbst Mór 1—1 frt, Borbély N. Miklós, Orbán Károly, Borbély Máté, Bara Gábor, Váradi Rudolf, Zabóla Miklós, Major László, Gönczi Béla, Törös János, Szabó József 50—50 kr, Elekes Boldizsár, Brassányi Lajos, Hermann János, Ifj. Biluska Gergely, Viski Endre, Balla Miklós, Székely Miklós, Ifj. Keresztes János, Jelinek Heinrich, Tóth László, Bölönyi Dénes, Nagy Miklós nagybirtokos, N. N. N. N. N. N., Sipos Béla, Kimpel Flórián, Osztián Géza, Imecs Zoltán, Nyitrai Lajos, dr. Betegh Jenő, Novák Miklós, Zahradnik József, dr. Baumgarten, Nagy Balázs, Szenkovics Lajos, Ferenczi Árpád, Borza Zsigmond, N. N. Nagy Ferencz 40—40 kr, Lőrincz János, Hutyka Lajos, Palkó Ferencz, Székely László, Prohaszka Tivadar, N. N., Kerekes Ferencz 30—30 kr, Szakács Dénes, Szilágyi Elek, Fodor István, Demény József, Bakó Lajos, Keményesi Lajos, Zalányi Lőrincz, György János, Brassányi Miklós, Tóth Samuelné, Biró Imre, Szigety Árpád, Menasági Gyula, Bardutz Ferencz, Asztalos Sándor, Miskolci Miksa, Czákó István, Binder Mihály 20—20 kr, Subutz Miklós, Kádár Mihály, Ternei Gábor 10—10 kr.

A torda-szentlászlói „ifjúsági daloskör” f. hó 14-én pénztára javárára műkedvelő előadással egybekötött dalestélyt rendez. Ez alkalommal előfog adatni a többek között „a tévesztett utakon” és a „leánykérő” című két népszimű. Előadás után pedig táncz fog következni.

Alarozos-bál Topánfalván. Topánfalvi levelezőnk írja, hogy ottan hushagyó kedden kitünően sikerült álarozos bál rendeztetett, a melynek sikere különösen Zarándy K. Károlynét dicséri, a ki a főrendezői tisztet lankadást nem ismerő buzgalommal teljesítette. Az összes bevétel tett 150 frt 10 krt, a melyből levonva a

kiadásokat, maradt tiszta jövedelem a kaszinó pénztára javára 85 frt. Ez álarozos bálon — a hol 40 hölgy jelent meg rózsaszínű álarozos ruhában — jelen voltak, mint asszonyok (Abrudbányáról) Boér Béláné, Képes Ferenczné, Képes Lászlóné, Dávid Samuné, Komáromy Gyuláné, Mike Imréné, Knobloch Józsefné, Trug Albanné, Vana Jánosné (Albák) Balog Tivadarné, Becker Mátyásné, (Bisztra) Zarándy K. Károlyné, Binder Jánosné, Magyar Bertalanné, Tomutza Vazulné, Trauer Gyuláné, özv. Csiky Jánosné, Csiky Lajosné, Muntean Demeterné, Korkes M. Györgyné, Schanzel Józsefné, Enea Geraszimmé, Molnár Sándorné, Walter Gyuláné, Karl Józsefné, Schnorrer Károlyné. Leányok: (Abrudbányáról) Boér Gizi, Képes Mariska, Képes Erzs, Knobloch Erzs, Szabó Anna, Schöncvicsner Ilma (Torda), Bloos Berta, Stöckel Matild, Erczy Jolán, Schamek Antónia, Korkes M. Leticzia, Walter Anna, Kárl Mária.

Megörült a fogházban. Bisztrai Mark Pásk a György a mult év november havában kettős gyilkosságot követett volt el: meggyilkolta apását és saját kis gyermekét. A gyilkosság gyanuja nevezettet terhelvén, a topánfalvi kir. járásbiróság által le lett tartoztatva; s miután a fogházban tanusított viselkedése az örülés jeleit árulta el: a tordai kir. törvényszéki fogházba küldetett be megfigyelés végett. A lelkiismeret vádló szavainak hatása alatt aztán e műveletlen ember is megörült, rémes látványok kinezvén folytonosan, melyek között mindig ott van egy pap és megölt kis gyermeke, a mint meríti a kutból a vizet. A kir. törvényszék átirata folytán vármegyénk alispánja folyó hó 8-án táviratilag tett fölterjesztést a belügyminiszter urhoz ezen örültnek a szebeni tébolydába leendő elhelyezésének engedélyezése tárgyában.

Hivatalos rész.

Sz. 928—1897.

Pályázati hirdetmény.

A Torda-Aranyosvármegye maros-ludasi járásának új körorvosikörök szerinti beosztása folytán keletkezett mező-kapusi körorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Pályázhatnak mindazok kik az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-ában kívánt képesítést igazolni bírják.

A mező-kapusi körorvosi állás 300 frt fizetés, 100 frt lakpénz és 100 frt utazási átalánnyal van összekötve. Magán gyakorlat folytatásánál a körorvosi székhelyen történő minden egyes látogatás díjja 20 kr, a székhelyen kívül eső községekben a fuvar szolgáltatása mellett 40 krban van megállapítva.

Körorvosi székhely: Mező-Kapus, melyhez M.-Uraly, Kis-Ikland, Nagy-Ikland, Mező-Gerebenes, M.-Lekencze, Ó-Dellő, M.-Orbó, M.-Ujfalú, M.-Pete, M.-Dellő, Szt.-Margita, K.-Soós-patak, M.-Sályi és M.-Bodon községek tartóznak.

Felhivom tehát mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy a szabályszerűen felszerelt folyamodványukat, mennyiben hivatalos alkalmazásban vannak hivatali főnökük útján, ellenkező esetben közvetlenül hozzám, de mindenestre 1897. április hó 10-ig adják be.

Maros-Ludas 1897. márcz. hó 5.

Felföldi Béla, főszolgabíró.

Hirdetmény.

A magyar királyi kincstár tulajdonát tevő volt tordai bikanevelő telep épületei és belső telkei közül az alább részletesen elősorolt lakóházak, melléképületek, udvarok és kertek összefüggő részletekben külön-külön, avagy kedvezőbb ajánlattétel esetén együttesen, f. évi április hó 1-től bezárólag 1898. évi szeptember hó 30-ig, másfélévi időtartamra haszonbérbe fognak adatni Tordán a „Korona vendéglő 4-ik számú szobájában f. évi márczius hó 14-én d. e. 10 órától

kezdve tartandó nyilvános szóbeli ajánlati verseny tárgyaláson.

Bérbe fognak adatni:

1. A volt felügyelői lakház, ennek melléképületei, udvar és kertjei.
2. A volt állatorvosi lakház, udvar és kert.
3. A volt pénztárosi gyümölcsös és konyhakert lakóház nélkül.
4. A volt kovács és bognár iparos lakás, udvar és konyhakert.

Ezen bérbe adandó ingatlanok a telepen lakó állami mezőőr kalauzalása mellett a nappali órákban bármikor részletesen megtekinthetők.

Torda, 1897. február 25-én.

A n. m. m. kir. földmívelésügyi ministerium 2—2 megbízása folytán.

A kolozsi m. kir. gulyatelep intézősége.

Sz. 8—1897.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a m.-ludasi kir. járás-bíróság 1896. évi 1580. számú végzése következtében Heller Jakab javára ozdi Magó Ferencz ellen 94 frt 51 kr s jár. erejéig 1896. évi május hó 1-én foganatosított ki-elégítési végrehajtás útján lefoglalt és 486 frtra becsült 4 ökör, 2 marha szekér, 1 talyigás vaseke, 1 pejkancza és 1 barna csikóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-ujvári kir. járás-bíróság 62—1897. sz. végzése folytán 22 frt 65 kr hátr. tökekövetelés, 94 frt 51 krnak 1895. évi november hó 3 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 34 frt 58 krban bíróságnak megállapított költségek erejéig Ozd községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközzésére 1897. évi március hó 22. napjának délelőtti 10 órája határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi

LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt M.-Ujvárt, 1897. március 4.
Dergán János, kir. bir. végrehajtó.

Érdekes fogadás.

Pár nap előtt Budapest egyik előkelő casinójában fogadás történt, hogy ma napság melyik a fővárosunk legkiválóbb vendéglője, persze a nézetek szét ágaztak és így e problémát megoldani bajos volt. Végre felkérték a főváros előkelő köreiből, mintegy 100 ismert elsőrendű gurmant, kik aztán titkos szavazás útján szótöbbséggel állapították meg, hogy *Kommer* Ferencznek a *József-tér 1 szám alatti vendéglője* nem csak nemes ízléssel van berendezve, hanem konyhája és borai a fővárosban páratlanul állanak.

Dr. Fodor Mózes,

az összes orvostudományok tudora, középiskolai képesített közegészségtani tanár.

Tordán, Rákos-utca 20. sz. alatt. Rendel: d. e. 9—11 óráig, d. u. fél 3—4-ig. Szegényeknek ingyen 1—3 d. u. 8—4-ig.

Jó családból való 15—16 éves fiú

J. Eszényi fűszer-, festék-, liszt és gyarmatárú kereskedésében

tanulónak

azonnal felvétetik.

Erdélyi bank- és takarékpénztár részvénytársaság Kolozsvárt

Elad különféle sorsjegyet havi részletfizetésre
12—, 18—, 24— 36 havi részletfizetésre.

Legközelebbi huzások:

1—2

Főnyeremények:

1897. április 1-én 4%-os Tisza-sorsjegy	frt 100,000.—
„ „ 24-én 3%-os magyar jelzálog hitelbank sorsjegy	kor. 100,000.—
1897. május 1-én 1860-iki állami sorsjegy 100 frt névérték	frt 60,000.—
1897. május 1-én osztrák hitelsorsjegy	frt 150,000.—
„ „ „ olasz vöröskereszt sors- jegy	Lire 35,000.—

A kamatozó sorsjegyek kamatai a megbízó félnek esnek javára.

Olcso árak!

Alkalmi vásárlást tehet a vevő közönség Tordán a

HARY ÁRPÁD

női- és férfi divatárú üzletében, miután más vállalat miatt rövid idő múlva fölhagy üzletével és rendkívüli sok új áruit is potom áron árusítja.

3—3

T. Gazdaközönség figyelmébe!

Vetési ezélokra ajánlok:

valódi Serárpát 98% csiraképesseggel, 100 kilónként 4 frttól 7 frt 50 krig.

Legjobb minőségű Bükkönyt 5 frt 50 kr.

Kanadai és diadal zab 5 frt 50 krtól 6 frt 50 krig.

Minden franco m.-ludasi állomásnál. — Mintákat kérésre azonnal bérmentve küldök.

Ugyszintén veszek mindennemű gabonát legmagasabb napi áron.

Heller Jakab,
Maros-Ludas.

Olcso ár!

REICH és TÁRSA

üveg- és porcellánkereskedése Tordán, Főter 29.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy üzletünket minden kíváncsnak megfelelőleg újonnan berendeztük. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindent

beszerzési árban

adhatunk.

Üvegezéseket, képrámázásokat

a legmértányosabb árak mellett elvállalunk.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártolását kérve, vagyunk

klváló tisztelettel

Reich és Társa.

3—3

Egy jó házból való fiú tanulónak azonnal felvétetik.

Olcso ár!

Pénzkölcsön

birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra első helyű betáblázásra 40 évre 4½ százalékra, 50 évre 4 százalékra 2-ik és 3-ik helyű táblázásra 6 százalékra.

Pénzt

váltóra 5—6 százalékra 10000 frtig, gyors és diskretio mellett szerez — valamint drága adósságokat convertál, ugy szintén váltót leszámítottat **Schwarz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca 11.** Kitűnő referenciákkal szolgálhatók.

10—10

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkitűnőbb

Portland-czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Tordán kapható: FLACHBART KÁROLY 7—0 urnál, a hol

Roman-czement

is mindig a legjbb minőségben található.

Dus mellékkeresetet

nyújtunk mindazoknak, kik **törvényesen engedélyezett sorsjegyek** rész letfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak Némi tevékenység mellett havonként 150—200 frt könnyen megkereshető. Ajánlatok czimzendők

May, Elfer és Adler
bank- és váltó-üzlet
Budapest,

10 10